

## הַלְבוֹת סִנְהֶדְרִין פָּרָק כֹּה

א. אָסוּר לִדִּין לָנֶהֱג בְּשַׁרְרָה עַל הַצָּבוּר וּבִגְסוֹת רוּחַ, אֲלֵא בַעֲנוּה וִירָאָה. וְכָל פְּרָנָס הַמַּטִּיל אִימָה יִתְּרָה עַל הַצָּבוּר, שְׁלֹא לְשֵׁם שָׁמַיִם נַעֲנֵשׁ, וְאִינוּ רוֹאֶה בֶּן תַּלְמִיד חֲכָמִים: שֶׁנֶּאֱמַר "לָכֵן, יִרְאוּהוּ אַנְשִׁים; לֹא-יִרְאֶה, כָּל-חֲכָמִי-לֵב" (אִיּוֹב לז, כד).

ב. וְכֵן אָסוּר לוֹ לָנֶהֱג בְּהֵן קָלוֹת רֹאשׁ, אֲף עַל פִּי שֶׁהֵן עֲמֵי הָאָרֶץ; וְלֹא יִפְסַע עַל רֹאשֵׁי עַם הַקֹּדֶשׁ, אֲף עַל פִּי שֶׁהֵן הִדְיוּטוֹת וְשִׁפְלִים: בְּנֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב הֵם, וְצִבְאוֹת ה' שֶׁהוֹצִיא מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכוֹחַ גָּדוֹל וּבְיָד חֲזָקָה.

ג. וְסוֹבֵל טֶרֶח הַצָּבוּר וּמִשְׁאָן כְּמִשָּׁה רַבָּנוּ, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ "כֹּאֲשֶׁר יִשָּׂא הָאֱמֶן אֶת-הַיִּנֶּק" (במדבר יא, יב). וְהָרִי הוּא אוֹמֵר "וְאַצְוֶה, אֶת-שְׁפָטֵיכֶם" (דברים א, טז) זֶה אֲזַהֲרָה לִדִּין, שִׁיסְבֹּל אֶת הַצָּבוּר "כֹּאֲשֶׁר יִשָּׂא הָאֱמֶן אֶת-הַיִּנֶּק". וְצֵא וּלְמַד מִמֶּשֶׁה רַבָּנוּ, רִבֵּן שְׁלֹכַל הַנְּבִיאִים פִּיּוֹן שֶׁשְׁלָחוּ הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לָהֶם בְּמִצְרַיִם, נֶאֱמַר "וַיֵּצֵאוּ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (שמות ו, יג); אָמְרוּ מִפִּי הַקִּבְלָה, שֶׁאֵמַר לָהֶם לְמִשָּׁה וּלְאַהֲרֹן, עַל מַנֶּת שִׁיָּהוּ מְקַלְלִין אֶתְכֶם, וְסוֹקְלִין אֶתְכֶם בְּאַבְנִים.

ד. כְּדֶרֶךְ שֶׁנִּצְטָוָה הַדִּין לָנֶהֱג בְּמִדָּה זֶה, כִּף נִצְטָווּ הַצָּבוּר לָנֶהֱג כְּבוֹד בְּדִין שֶׁנֶּאֱמַר "וְאַצְוֶה אֶתְכֶם" (דברים א, יח), זֶה אֲזַהֲרָה לַצָּבוּר שֶׁתִּהְיֶה אִימַת הַדִּין עָלֶיהֶן. וְלֹא יִתְבַּזֶּה בַּפְּנִיָּה, וְלֹא יִנְהַג קָלוֹת רֹאשׁ בַּעֲצָמוֹ.

ה. פִּיּוֹן שֶׁנִּתְמַנָּה אָדָם פְּרָנָס עַל הַצָּבוּר, אָסוּר בַּעֲשִׂית מְלָאכָה בַּפְּנֵי שְׁלוּשָׁה, כְּדִי שְׁלֹא יִתְבַּזֶּה בַּפְּנִיָּה. אִם הַמְּלָאכָה בְּרַבִּים אָסוּרָה עָלָיו קֵל וְחֹמֶר לֶאֱכֹל וּלְשִׁתּוֹת וּלְהַשְׁתַּכֵּר בַּפְּנֵי רַבִּים, וּבִכְנֻסֵּת עֲמֵי הָאָרֶץ, וּבִסְעוּדַת מְרֻעוֹת. אוֹי לָהֶם לְאוֹתָן הַדִּינִין, שֶׁנֶּהֱגוּ בְּכָף מַעֲלָבוֹן תּוֹרַת מֹשֶׁה, שֶׁבָּזוּ דִּינָיָה וְהַשְׁפִּילוּהָ עַד אֶרֶץ וְהַגִּיעוּהָ עַד עֶפְרַיִם, וְגִרְמוּ לָהֶן רָעָה וּלְבָנֵי בְּנֵיהֶם בַּעֲוֹלָם הַזֶּה, וּלְעוֹלָם הַבָּא.

ו. אָסוּר לָנֶהֱג קָלוֹת רֹאשׁ בְּשִׁלִּיחַ בֵּית דִּין, וְהָרִי הַשְּׁלִיחַ נֶאֱמַר כְּשֵׁנִים לְעִנְיָן הַנִּדּוּי שֶׁאֵם אָמַר פְּלוֹנִי הַקֶּלֶנִי, אוֹ הַקֵּל הַדִּין, אוֹ לֹא רָצָה לָבוֹא לִדִּין מִשְׁמַתִּין אוֹתוֹ עַל פִּיו. אָבֵל אֵין כּוֹתֵבִין עָלָיו פְּתִיחָא, עַד שִׁיבֹאוּ שְׁנֵים וְיַעֲדוּ שֶׁנִּמְנָע לָבוֹא. וְאֵין שְׁלִיחַ בֵּית דִּין חַיֵּב בְּאַמִּירַת דְּבָרִים אֵלּוּ, מִשּׁוֹם לְשׁוֹן הָרַע. וְכָל הַמַּצְעֵר שְׁלִיחַ בֵּית דִּין, יֵשׁ לְבֵית דִּין רְשׁוּת לְהַפְּתוֹ מִפֶּת מַרְדּוּת.

ז. שְׁלִיחַ בֵּית דִּין שֶׁאֵמַר פְּלוֹנִי שְׁלַחְנִי בְּשֵׁם אֶחָד מִן הַדִּינִין, וְלֹא רָצָה בַּעַל דִּין לָבוֹא אֵין כּוֹתֵבִין עָלָיו פְּתִיחָא שְׁלִשְׁמַתָּא: עַד שִׁיאֵמַר מִשֵּׁם שְׁלִשְׁתָּן. בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים, שֶׁהִלֵּךְ הַשְּׁלִיחַ בְּיוֹם שֶׁאֵינוּ יָדוּעַ לִישִׁיבַת הַדִּינִין. אָבֵל בְּיוֹם הַיָּדוּעַ שֶׁהַדִּינִין יִשְׁבּוּ בּוֹ לִדִּין, הַכֹּל יוֹדְעִין שֶׁכָּל הַדִּינִין מְקַבְּצִין בּוֹ, וְאֲף עַל פִּי שְׁבֵא הַשְּׁלִיחַ בְּשֵׁם אֶחָד, כֹּאֵלּוּ בָּא בְּשֵׁם שְׁלִשְׁתָּן.

ח. מִי שֶׁשְׁלָחוּ לוֹ בֵּית דִּין, וְלֹא בָּא לִדִּין מִנְּדִין אוֹתוֹ, וְכוֹתֵבִין עָלָיו פְּתִיחָא וְנוֹתֵן שְׁכָר הַסּוֹפֵר; וּבַעֲת שִׁיבֹא, קוֹרְעִין הַפְּתִיחָא. כְּתִבוּ עָלָיו פְּתִיחָא מִפְּנֵי שְׁלֹא קִבֵּל הַדִּין פִּיּוֹן שֶׁאֵמַר הָרִינִי מְקַבֵּל הַדִּין, קוֹרְעִין נִדּוּיוֹ.

ט. קָבַעוּ לוֹ בֵּית דִּין זְמַן שִׁיבֹא הַיּוֹם, וְלֹא בָּא כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם כּוֹתֵבִין עָלָיו פְּתִיחָא לְעָרֵב. בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים, בְּשִׁהְיָה

בַּמְדִּינָה, וּמֵרֵד וְלֹא בָּא. אָבֵל אִם הָיָה בַּכִּפָּרִים, וַיּוֹצֵא וַנִּכְנָס  
קוֹבְעִין לוֹ זְמַן שְׁנֵי וַחֲמִישֵׁי וְשָׁנִי. וְאִם שָׁלֵם יוֹם שְׁנֵי וְלֹא בָּא  
אֵין כּוֹתְבִין עָלָיו פֶּתַחַא, עַד לְמָחָר.

י. אֵין קוֹבְעִין זְמַן לֹא בִימֵי נִסָּן וְלֹא בִימֵי תִשְׁרִי, מִפְּנֵי שֶׁהָעַם  
טְרוּדִין בַּמוֹעֲדוֹת, וְלֹא בַּעֲרֵב שַׁבָּת, וְלֹא בַּעֲרֵב יוֹם טוֹב. אָבֵל  
קוֹבְעִין בְּנִסָּן שְׁיָבוֹא אַחֵר נִסָּן, וּבִתְשִׁירִי שְׁיָבוֹא אַחֵר תִּשְׁרִי.  
אָבֵל אֵין קוֹבְעִין בַּעֲרֵב שַׁבָּת שְׁיָבוֹא אַחֵר הַשַּׁבָּת, מִפְּנֵי שֶׁהַכֹּל  
טְרוּדִין בַּעֲרֵב שַׁבָּת.

יא. מִי שֶׁהוּא בַּמְדִּינָה, וְהֵלֶךְ שְׁלִיחַ בֵּית דִּין וְלֹא מָצָאוּ אֵין  
קוֹבְעִין לוֹ זְמַן לָבוֹא, עַד שְׁיִמָּצָא אוֹתוֹ הַשְּׁלִיחַ וַיֹּאמֶר לוֹ. הָיָה  
בַּכִּפָּר חוּץ לַמְדִּינָה אִם דָּרְכוּ לָבוֹא בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם אוֹמְרֵי הַשְּׁלִיחַ  
אֶפְלוּ לְאַחַד מִן הַשְּׂכָנִים, אֶפְלוּ אִשָּׁה, אִם יָבוֹא פְּלוֹנִי, הוֹדִיעוּהוּ  
שֶׁבֵּית דִּין קָבְעוּ לוֹ זְמַן שְׁיָבוֹא הַיּוֹם לְבֵית דִּין. וְאִם לֹא בָּא,  
מְנַדִּין אוֹתוֹ לַעֲרֹב.

יב. בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים, בְּשָׂאִין הַדֶּרֶךְ שֶׁדָּרְכוּ לֵילֵךְ בָּהּ עַל  
מְקוֹם בֵּית דִּין. אָבֵל אִם הָיָה דָּרְכוּ עָלֶיהֶן אֵין מְנַדִּין אוֹתוֹ, עַד  
שִׁיּוּדִיעוּ הַשְּׁלִיחַ בַּעֲצָמוֹ: שְׁמָא לֹא אָמְרוּ לוֹ הַשְּׂכָנִים, שֶׁהָיָה  
הֵם אוֹמְרִין דָּרְכוּ עַל בֵּית דִּין, וּכְבָּר הֵלֶךְ לָהֶם, וְנִפְטָר. וְכֵן אִם  
לֹא בָּא לַמְדִּינָה עַד לְמָחָר אֵין סוֹמְכִין עַל הַשְּׂכָנִים, שְׁמָא שִׁכְחוּ  
הַשְּׂכָנִים וְלֹא אָמְרוּ לוֹ.

יג. מִי שֶׁבָּא לְבֵית דִּין וְקִבֵּל הַדִּין, וַאֲמָרוּ לוֹ לְשָׁלֵם, וְהֵלֶךְ, וְלֹא  
שָׁלֵם אֵין מְנַדִּין אוֹתוֹ, עַד שֶׁמִּתְרִין בּוֹ שְׁנֵי וַחֲמִישֵׁי וְשָׁנִי; וְאַחֵר  
כֶּךָ מְנַדִּין אוֹתוֹ, עַד שֶׁיִּתֵּן מָה שֶׁהוּא חַיָּב. וְאִם עָמַד שְׁלוּשִׁים  
יוֹם, וְלֹא תָבַע נִדּוּיוֹ מַחְרִימִין אוֹתוֹ.